КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра публічного управління та землеустрою

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ПП 6. Регіональне управління та місцеве самоврядування в Україні

2026/2027 навчальний рік

Викладач	Кравченко Тетяна Анатоліївна, доктор наук з державного управління, професор кафедри
Контактний телефон	+38 (097) 540-33-33
Ідентифікатор та код доступу (Zoom / Google Meet)	494 089 3266, од доступу :9YS5UD
E-mail:	tatyana_kravchenko@ukr.net
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=2390
Консультації	Дистанційно за попереднім погодженням із викладачем електронною поштою або в месенджері.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право	
Спеціальність	D4 Публічне управління та адміністрування	
Освітня програма	Державна служба	
Форма навчання	Очна (денна)	
Мова викладання	Українська	
Курс (рік навчання), семестр	Курс 1, семестр 1	
Цикл підготовки	Професійної підготовки	
Статус дисципліни	Обов’язкова	
Обсяг дисципліни	Кількість кредитів ECTS	3
	Загальна кількість годин	90
	Аудиторних годин	42
	Лекції	24
	Практичні	18
	Самостійна робота	48
Форма контролю	Екзамен	
Попередні компоненти (Пререквізити)	Основи теорії держави і права. Навички роботи з нормативно-правовими актами.	
Паралельні та подальші компоненти (Постреквізити)	Паралельні: ПП 1 Державне управління, ПП 3 Правове забезпечення державного регулювання, ПП 4 Державна служба. Подальші ПП 9 Державна політика та врядування, П 1 Практика та стажування	

МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Сформувати здатність розв'язувати складні проблеми розвитку й відновлення територій України, які потребують узгоджених дій органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Обґрунтування рішень спирається на аналіз територіальних відмінностей і розподілу повноважень, зіставлення пріоритетів державної регіональної політики з потребами громад та оцінювання умов і наслідків реалізації обраних заходів.

Завдання навчальної дисципліни:

Поглибити розуміння територіальної організації публічної влади в Україні та сформувати здатність оцінювати, як розподіл повноважень, ресурсів і відповідальності між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування впливає на спроможність регіонів і громад розв'язувати проблеми розвитку.

Сформувати вміння діагностувати проблеми територіального розвитку за даними офіційної статистики й відкритих джерел, визначати компетенцію відповідних органів та обґрунтовувати правові й організаційні засоби розв'язання виявлених проблем.

Розвинути здатність розробляти регіональні програми в команді, узгоджуючи цілі й заходи з ресурсами та відповідальністю виконавців, а також обґрунтовувати вибір форми співробітництва територіальних громад і представляти запропоновані рішення громадськості.

Сформувати вміння зіставляти варіанти рішень щодо розвитку й відновлення територій за їхніми очікуваними наслідками та можливістю реалізації, враховуючи вимоги національної безпеки, потребу в безперервному наданні публічних послуг і пріоритети європейської та євроатлантичної інтеграції України.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

– Конституційно-правові засади територіальної організації влади в Україні, значення принципу субсидіарності для розмежування повноважень органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування, правові підстави делегування повноважень і механізми підзвітності за їх виконання.

– Цілі та інструменти державної регіональної політики, засади узгодження державних, регіональних і місцевих пріоритетів, методи оцінювання територіальних відмінностей за показниками сталого розвитку та умови порівнюваності статистичних і адміністративних даних.

– Як цілі стратегій регіонального й місцевого розвитку конкретизуються у планах заходів і цільових програмах та за якими показниками оцінюють їх виконання. Знати договірні форми співробітництва територіальних громад і процедури участі жителів у визначенні пріоритетів розвитку.

– Правові засади взаємодії військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану, організаційні умови безперервного надання публічних послуг і відмінності у призначенні планів відновлення та розвитку й програм комплексного відновлення.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

– Надавати правову оцінку управлінській ситуації, визначати уповноважений орган, правові підстави й процедуру ухвалення рішення. У разі виявлення правової колізії обґрунтовувати спосіб її усунення, зокрема розробляти відповідні положення проєкту нормативно-правового акта.

– Аналізувати відмінності в розвитку регіонів і громад за даними офіційної статистики та відкритими адміністративними даними. Застосовувати статистичні методи й цифрові інструменти для розрахунку та інтерпретації зіставних показників, пояснювати, як обмеження вихідних даних впливають на обґрунтованість висновків.

– Розробляти в команді фрагмент регіональної програми, зіставляючи варіанти заходів за правовою допустимістю, потребою в ресурсах, ризиками й очікуваними наслідками. Визначати виконавців обраних заходів і показники, за якими оцінюватимуть їхню результативність.

– Обґрунтовувати вибір форми співробітництва територіальних громад і розподіл зобов'язань між учасниками з огляду на характер спільної проблеми. Визначати, які елементи вітчизняної чи зарубіжної практики доцільно адаптувати до умов конкретної громади, та аргументовано представляти пропозиції фахівцям і громадськості.

– Оцінювати вплив безпекових загроз на безперервність надання життєво необхідних публічних послуг в умовах воєнного стану. Обґрунтовувати заходи реагування та черговість відновлення послуг з урахуванням повноважень відповідальних органів, потреб населення й пріоритетів відновлення території.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 3. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 2. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК 3. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК 4. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК 6. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК 7. Здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК 8. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК 10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК 11. Здатність використовувати конституційні, законодавчі та нормативно-правові засади державної служби в професійній діяльності державного службовця; включаючи аналіз засобів підвищення ефективності функціонування державної служби, підходів й методів кадрового забезпечення державної служби України.

СК 12. Здатність до державно-громадського партнерства в процесах вироблення, реалізації та оцінювання державної політики в площині перетину сфер управління, економіки, публічної діяльності.

Програмні результати навчання

РН 1. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

РН 2. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проєкти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН 3. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

РН 4. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.

РН 6. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур.

РН 7. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

РН 8. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

РН 10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

РН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

РН 14. Розробляти та реалізовувати заходи щодо адаптації та впровадження кращих вітчизняних та зарубіжних практик діяльності органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Територіальна організація публічної влади та засади багаторівневого врядування

Тема 2. Компетенція, організація діяльності та відповідальність органів виконавчої влади і місцевого самоврядування

Тема 3. Державна регіональна політика та управлінська діагностика розвитку територій

РОЗДІЛ 2. ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ, СПІВРОБІТНИЦТВО ТА ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ

Тема 4. Стратегічні та програмні документи регіонального і місцевого розвитку

Тема 5. Співробітництво громад, партнерство та участь у територіальному розвитку

Тема 6. Управління територіями в умовах воєнного стану та відновлення

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль результатів навчання та рівня сформованості компетентностей здійснюється на засадах прозорості й академічної доброчесності відповідно до Положення про критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Класичному приватному університеті. http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/5478

1. Поточний контроль. Упродовж семестру здобувачі виконують і захищають шість практичних завдань. Під час оцінювання враховуються матеріали, опрацьовані самостійно. Наприкінці семестру проводиться контрольний тест за темами 1−6. Тест містить 20 завдань, кожна правильна відповідь оцінюється в 5 балів.

2. Семестровий (підсумковий) контроль. Екзаменаційна робота охоплює матеріал усього курсу.

Особливість оцінювання: всі види поточного і семестрового контролю оцінюються викладачем за **100-бальною шкалою**.

Для оцінювання студентів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Загальний підсумковий бал за дисципліну (за 100-бальною шкалою) формується як середньозважена величина на основі всіх поточних і підсумкових оцінок здобувача, отриманих протягом семестру, з урахуванням питомої ваги кожного виду діяльності.

Підсумковий бал = ($B_1 \times k_1$) + ($B_2 \times k_2$) +… +($B_n \times k_n$) + ($B_{екз.} \times k_{екз.}$)

де:

B_1, B_2, B_3,...., B_n – бали за виконання завдань поточного контролю на практичних (семінарських) заняттях, самостійної та індивідуальної роботи, виставлений за 100-бальною шкалою; k_1, k_2, k_3,...., k_n – вагові коефіцієнти відповідного виду контролю;

$B_{екз.}$ – бал за підсумковий семестровий контроль (екзамен), виставлений за 100-бальною шкалою; $k_{екз.}$ – ваговий коефіцієнт підсумкового семестрового контролю (екзамену).

Сума вагових коефіцієнтів поточного та підсумкового контролю дорівнює 1

$k_1 + k_2 + k_3 + ... + k_n + k_{екз.} = 1$

Структура компонентів оцінювання та їх питома вага

Види навчальної діяльності здобувача	Шкала оцінювання завдання	Ваговий коеф.	Питома вага у загальній оцінці
Розділ 1. Територіальна організація публічної влади та аналіз регіонального розвитку	**100**	**0,25**	**25**
Тема 1. Визначення рівня влади й компетентного органу за умовами управлінської ситуації.	100	0,05	5
Тема 2. Правовий аналіз розподілу повноважень та підготовка фрагмента проєкту нормативно-правового акта.	100	0,10	10
Тема 3. Розрахунок показників розвитку території за відкритими даними і підготовка аналітичної довідки.	100	0,10	10
Розділ 2. Планування розвитку, співробітництво та відновлення територій	**100**	**0,30**	**30**
Тема 4. Командна підготовка фрагмента регіональної програми з порівнянням альтернатив та обґрунтуванням заходів і показників.	100	0,15	15
Тема 5. Вибір форми співробітництва громад і представлення пропозиції щодо адаптації обраної практики.	100	0,05	5
Тема 6. Обґрунтування заходів безперервності публічної послуги під час загрози та її першочергового відновлення.	100	0,10	10
Контрольний тест за темами 1−6	100	0,05	5
Екзамен	100	0,40	40
Разом	**100**	**1,00**	**100**

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
90−100	A	Відмінно	Здобувач самостійно й правильно визначає рівень влади та компетентний орган, аргументує розподіл повноважень і готує узгоджений з умовами завдання фрагмент проєкту нормативно-правового акта. Коректно розраховує показники розвитку території, пояснює джерела даних і формулює змістовні висновки в аналітичній довідці. У програмному завданні порівнює альтернативи, пов’язує заходи з проблемами території та показниками результату. Обґрунтовує форму співробітництва громад, умови адаптації обраної практики й послідовність забезпечення та відновлення послуги. Під час захисту переконливо пояснює рішення та власний внесок у командну роботу.
82−89	B	Добре	Здобувач правильно застосовує знання про територіальну організацію влади та повноваження її органів. Розрахунки й аналітичні матеріали переважно точні, запропоновані програмні заходи відповідають визначеним проблемам. Обґрунтовує співробітництво громад і заходи відновлення послуги, пояснює очікувані результати. Допускає окремі неточності в деталізації правового обґрунтування, показників або умов реалізації, які не змінюють суті рішення.
75−81	C	Добре	Здобувач виконує основні складові практичних завдань, правильно визначає більшість повноважень та показників розвитку. Аналітична довідка розкриває проблему, але окремі висновки недостатньо підтверджені даними. У фрагменті програми порівняння альтернатив або зв’язок між заходами й показниками потребують уточнення. Пропозиції щодо співробітництва та відновлення загалом доречні, проте не повністю враховують умови території. Під час захисту пояснює основний зміст виконаної роботи.
67−74	D	Задовільно	Здобувач розв’язує типові завдання за зразком або з допомогою викладача. Неповно розмежовує повноваження, допускає помилки в правовому обґрунтуванні чи розрахунках. Аналітичні висновки переважно описові. Програмні заходи сформульовані загально, показники результату недостатньо конкретні. Вибір форми співробітництва та послідовність відновлення послуги аргументує частково; для доопрацювання потребує уточнювальних запитань.

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
60−66	E	Задовільно	Здобувач демонструє мінімально необхідне розуміння територіальної організації влади та завдань регіонального розвитку. За допомогою викладача визначає компетентний орган, виконує прості розрахунки й формулює базові висновки. Підготовлені правові та програмні матеріали потребують істотного доопрацювання. Може запропонувати окремі заходи співробітництва або відновлення послуги, але має труднощі з поясненням їх взаємозв'язку, здійсненності та очікуваних результатів.
35−59	FX	Незадовільно	Здобувач плутає рівні влади й повноваження органів, неправильно визначає суб'єкта розв'язання управлінської ситуації. Розрахунки містять істотні помилки, висновки не підтверджуються даними. Запропоновані заходи не відповідають виявленій проблемі або не мають визначених результатів. Вибір форми співробітництва та заходів відновлення недостатньо обґрунтований. Під час захисту не може пояснити ключові положення роботи та виправити помилки.
0−34	F	Незадовільно	Здобувач не демонструє базового розуміння системи територіальної організації публічної влади. Не може визначити компетентний орган, пояснити показники розвитку території або запропонувати елементарні програмні заходи навіть із допомогою викладача. Не встановлює зв'язку між проблемою території, повноваженнями органів і необхідними діями. Представлені результати не підтверджують мінімально необхідних умінь аналізу та планування територіального розвитку.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: 100-БАЛЬНА, НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

<table>
<tr><td rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</td><td rowspan="2">Оцінка за шкалою ECTS</td><td colspan="2">Оцінка за національною шкалою</td></tr>
<tr><td>для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики</td><td>для заліку</td></tr>
<tr><td>90−100</td><td>A</td><td>відмінно</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr>
<tr><td>82−89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре</td></tr>
<tr><td>75−81</td><td>C</td></tr>
<tr><td>67−74</td><td>D</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr>
<tr><td>60−66</td><td>E</td></tr>
<tr><td>35−59</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr>
<tr><td>0−34</td><td>F</td><td>незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td><td>не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td></tr>
</table>

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо термінів виконання завдань та перескладання	З огляду на безпекову ситуацію, повітряні тривоги та перебої з електропостачанням, освітній процес базується на принципах гнучкості та академічної підтримки. Усі завдання виконуються здобувачами в асинхронному режимі без застосування штрафних санкцій чи зниження балів за порушення первинних термінів, якщо затримка зумовлена об'єктивними обставинами непереборної сили. Здавання та перескладання пропущених завдань чи тем здійснюється у зручному для студента темпі протягом семестру за погодженням із викладачем без будь-яких обмежень.
Політика академічної доброчесності	Здобувачі освіти зобов'язані неухильно дотримуватись принципів академічної доброчесності під час виконання усіх видів навчальної, наукової та творчої діяльності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання та академічне шахрайство. Здобувачам освіти забороняється вдаватися до будь-яких форм академічного шахрайства, зокрема: використовувати під час контрольних заходів заборонені матеріали або технічні засоби; посилатися на джерела, які не використовувались у роботі; здавати роботи з однаковим змістом, підготовлені різними особами. У разі встановлення порушення академічної доброчесності до здобувача освіти можуть бути застосовані такі заходи академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо), повторне вивчення відповідного освітнього компонента або відрахування з університету.
Політика щодо відвідування занять в умовах воєнного стану	Відвідування навчальних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим відповідно до затвердженого розкладу. *Організація освітнього процесу в умовах загрози та повітряних тривог* У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час проведення занять у режимі реального часу (Zoom / Google Meet) або перебування в приміщеннях Університету, проведення синхронного заняття негайно припиняється, а всі учасники освітнього процесу зобов'язані перейти до укриттів. Навчальне заняття, перерване через сигнал «Повітряна тривога» або яке не відбулося через її тривалість, автоматично переводиться в асинхронний режим. Відсутність здобувача освіти на синхронній конференції під час повітряної тривоги, відсутності електроенергії або зв'язку не є підставою для виставлення заборгованості чи зниження підсумкової оцінки, за умови опрацювання навчального матеріалу та виконання завдань в асинхронному режимі. *Застосування дистанційних технологій та форс-мажорних обставин* У разі переходу університету або його окремих структурних підрозділів на навчання із використанням дистанційних технологій через безпекову ситуацію чи інші форс-мажорні обставини, освітній процес регулюється *«Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти з використанням дистанційних технологій при обмежені або відсутності фізичного відвідування закладів освіти здобувачами з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку та інші форс-мажорні обставини) в «Класичному приватному університеті».* Формат участі у дистанційних заняттях адаптується до поточних технічних можливостей та умов безпеки здобувачів і викладачів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр
2. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036
3. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр
4. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14
5. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19
6. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19
7. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18
8. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17
9. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19
10. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19
11. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021−2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-п
12. Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів : постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 816. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-2023-п
13. Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад : постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2023 № 731. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-2023-п
14. Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них : постанова Кабінету Міністрів України від 14.10.2022 № 1159. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1159-2022-п

15. Дудкіна О. П. Регіональне управління : навчальний посібник. 2-ге вид., випр. і допов. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2025. 173 с.

16. Урядування в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення : навчальний посібник / Т. Андрійчук та ін. Київ : ГО «Школа врядування», 2024. 150 с. URL: https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/32511

17. Сторонянська І., Беновська Л. Концепт багаторівневого врядування в системі регіонального та місцевого розвитку. *Економіка та право*. 2025. № 3 (78). С. 120−130. URL: https://doi.org/10.15407/econlaw.2025.03.120

18. Приходченко Л. Л. Забезпечення сталого розвитку територіальних громад сучасної України на засадах багаторівневого врядування. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2026. № 35. С. 62−71. URL: https://doi.org/10.35432/tisb352026355078

19. Багаторівневе врядування в Україні в умовах широкомасштабного російського вторгнення : звіт восьмого всеукраїнського соціологічного дослідження. Рада Європи, 2024. 123 с. URL: https://rm.coe.int/coe-kiis-report-oct2024-ukr-f/1680b26e25

20. OECD. Rebuilding Ukraine by Reinforcing Regional and Municipal Governance. OECD Multi-level Governance Studies. Paris : OECD Publishing, 2022. 338 p. URL: https://doi.org/10.1787/63a6b479-en

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Законодавство України. База нормативно-правових актів Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua

2. Державна служба статистики України. Офіційні статистичні дані. URL: https://stat.gov.ua

3. Єдиний державний вебпортал відкритих даних. Набори адміністративних і бюджетних даних. URL: https://data.gov.ua

4. DREAM. Відомості про публічні інвестиційні проєкти та програми розвитку й відновлення. URL: https://dream.gov.ua/ua